

Rodopi Farms: Περιγραφή του έργου και αποτελέσματα

Περιγραφή

Το έργο με τίτλο «Πρότυπο σύστημα διαχείρισης υγείας και διατροφής των μικρών μηρυκαστικών στην οροσειρά της Ροδόπης» και ακρωνύμιο RodopiFarms, το οποίο υλοποιήθηκε στα πλαίσια της δράσης 2 του υπομέτρου 16.1 του Μέτρου 16 του ΠΑΑ 2014–2020, είχε ως στόχο την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός πρότυπου συστήματος διαχείρισης υγείας και διατροφής για τα μηρυκαστικά ζώα της ορεινής περιοχής της Ροδόπης. Η δράση πραγματοποιήθηκε με την επιστημονική επιμέλεια του Εργαστηρίου Διατροφής του Τμήματος Κτηνιατρικής του ΑΠΘ με εταίρους τον ΕΛΚΕ ΑΠΘ, τον ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΜΥΚΗΣ και την εταιρεία συμβούλων ανάπτυξης ΕΝΑ, στην Ξάνθη. Επιστημονικά υπεύθυνος του έργου ήταν ο αναπληρωτής καθηγητής του ΑΠΘ κ. Γιάννης Ηλίας, Διευθυντής του Εργαστηρίου Διατροφής.

Το ερευνητικό έργο είχε ως σκοπό την αναγνώριση και αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με:

- την υγειονομική κατάσταση των εκτροφών,
- τις περιβαλλοντικές συνθήκες,
- τη διατροφή των ζώων,
- και τη βελτίωση της ευζωίας και της παραγωγικότητας.

Αποτελέσματα

Το έργο Rodopi Farms ολοκληρώθηκε με επιτυχία, προσφέροντας σημαντική καινοτομία και τεχνογνωσία στην ορθή διαχείριση κτηνοτροφικών μονάδων στην περιοχή της Ροδόπης, με έμφαση στην υγεία των ζώων, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, και την παραγωγή ασφαλών και ποιοτικών ζωικών προϊόντων. Τα αποτελέσματα του έργου είναι πολυεπίπεδα και αγγίζουν όλους τους βασικούς άξονες της εκτροφής: περιβάλλον, διατροφή και παθολογία.

1. Χαρτογράφηση της περιοχής και του υγειονομικού status Στο πλαίσιο του έργου

Rodopi Farms πραγματοποιήθηκε στοχευμένη χαρτογράφηση της περιοχής μελέτης, η οποία δεν περιορίστηκε μόνο στο υγειονομικό status των κτηνοτροφικών μονάδων, αλλά περιέλαβε και γεωμορφολογικά, κλιματικά, δημογραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Καταγράφηκαν στοιχεία σχετικά με τη μορφολογία του εδάφους, την προσβασιμότητα, τις κλιματικές συνθήκες και τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του τοπικού πληθυσμού, καθώς και τη σημασία της

κτηνοτροφίας στην τοπική οικονομία. Παράλληλα, αποτυπώθηκαν οι υγειονομικές πρακτικές των εκτροφών, τα συχνότερα νοσήματα, τα ποσοστά θνησιμότητας, καθώς και οι παρεμβάσεις πρόληψης και θεραπείας που εφαρμόζονται. Η ανάλυση ανέδειξε σημαντικές διαφοροποιήσεις ανά μονάδα και την ανάγκη καθοδήγησης μέσω τυποποιημένων πρωτοκόλλων. Το παραδοτέο αυτό, αρχικά, αποτέλεσε τη βάση για την επιλογή των εκτροφών παρέμβασης και τον σχεδιασμό των επόμενων σταδίων του έργου.

2. Επιλογή εκτροφών για παρέμβαση Με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (γεωγραφική κατανομή, ζωικό κεφάλαιο, παραγωγικός προσανατολισμός, διαχειριστική ετοιμότητα), επιλέχθηκαν κατάλληλες εκτροφές που αποτέλεσαν τον πυρήνα παρέμβασης του έργου. Η επιλογή διασφάλισε την αντιπροσωπευτικότητα και τη δυνατότητα εφαρμογής των πρωτοκόλλων σε πραγματικές συνθήκες.

3. Αξιολόγηση περιβαλλοντικών συνθηκών Έγινε λεπτομερής καταγραφή των περιβαλλοντικών συνθηκών στις επιλεγμένες κτηνοτροφικές μονάδες, με σκοπό τον εντοπισμό παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία, ευζωία και απόδοση των ζώων. Καταγράφηκαν στοιχεία για τον αερισμό, τη θερμοκρασία, την υγρασία, την καθαριότητα και τη γενική κατάσταση των σταβλικών εγκαταστάσεων. Η ανάλυση αποκάλυψε σημαντικές αποκλίσεις από τις βέλτιστες συνθήκες, τόσο ως προς τις υποδομές όσο και ως προς τις πρακτικές διαχείρισης. Με βάση τα ευρήματα, δόθηκαν εξατομικευμένες αλλά και διαμορφώθηκαν γενικές κατευθυντήριες οδηγίες για τη βελτιστοποίηση των περιβαλλοντικών συνθηκών, προσαρμοσμένες στις δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά των εκτροφών της περιοχής. Οι οδηγίες αυτές, ως πρότυπο διαχείρισης των ορεινών εκτροφών, συνιστούν ένα λειτουργικό εργαλείο για την ενίσχυση της υγείας και της παραγωγικότητας των ζώων και την εφαρμογή ορθών πρακτικών εκτροφής.

4. Αξιολόγηση και αναβάθμιση του διατροφικού προτύπου Αναλύθηκαν τα ισχύοντα διατροφικά πρωτόκολλα, αξιολογήθηκαν δεδομένα που αφορούσαν στη σύσταση των σιτηρεσίων και εντοπίστηκαν ελλείψεις ως προς την ενεργειακή και πρωτεϊνική ισορροπία, την ορθολογική χρήση ιχνοστοιχείων, και τη χρήση υποκατάστατων υψηλής διατροφικής αξίας. Με βάση τα αποτελέσματα, προτάθηκαν εξειδικευμένες επεμβάσεις ανά μονάδα, οι οποίες αφορούν την ενίσχυση των σιτηρεσίων με ποιοτικές ζωοτροφές, καθώς και τη βελτιστοποίηση της αποθήκευσης και χορήγησης. Παράλληλα, διατυπώθηκαν γενικές οδηγίες με στόχο τη διασφάλιση θρεπτικά πλήρων και οικονομικά βιώσιμων σιτηρεσίων. Η υιοθέτηση των παρεμβάσεων αυτών αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στη βελτίωση της απόδοσης, της υγείας και της βιωσιμότητας των εκτροφών μέσω της ορθής διατροφής.

5. Αξιολόγηση υγειονομικής κατάστασης & επεμβάσεις Η αξιολόγηση της υγειονομικής κατάστασης των ζώων στις επιλεγμένες κτηνοτροφικές μονάδες αποτέλεσε κομβικό στάδιο του έργου, με στόχο τον εντοπισμό παθολογικών προτύπων, την κατανόηση των αιτιών εμφάνισης προβλημάτων υγείας και τη διαμόρφωση πρακτικών επεμβάσεων. Πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες επισκέψεις και αναλύθηκαν στοιχεία για την επίπτωση και τη βαρύτητα διαφόρων νοσημάτων, τη θνησιμότητα, τη συχνότητα εφαρμογής προληπτικών προγραμμάτων (εμβολιασμών, αποπαρασιτισμών), καθώς και την παροχή κτηνιατρικής παρακολούθησης. Τα αποτελέσματα αποκάλυψαν σημαντική ετερογένεια μεταξύ των μονάδων. Αναδείχθηκαν συνθήκες που συνέβαλλαν σε παθογενετικά φαινόμενα σε ορισμένες μονάδες, όπως η κακή ποιότητα ζωοτροφών, ανεπαρκείς πρακτικές απολύμανσης ή μη σωστή διαχείριση και εντόπισε ειδικά τις συνθήκες πλημμελούς βιοασφάλειας. Με βάση τα ευρήματα, σχεδιάστηκε πλέγμα στοχευμένων και μικρών παρεμβάσεων για τη βελτίωση της υγειονομικής κατάστασης των εκτροφών, οι οποίες περιελάμβαναν: εφαρμογή πρωτοκόλλων πρόληψης και παρακολούθησης, ενίσχυση της συνεργασίας με εξειδικευμένους κτηνιάτρους και αναβάθμιση της εκπαίδευσης των εκτροφέων. Οι παρεμβάσεις αυτές αποτέλεσαν τη βάση για την επόμενη φάση του έργου που αφορά την εκπόνηση ολοκληρωμένου πρωτοκόλλου υγείας και διαχείρισης.

6. Ολοκληρωμένο πρωτόκολλο ορθής διαχείρισης Το σημαντικότερο παραδοτέο του έργου ήταν η σύνταξη ενός ολοκληρωμένου και επιστημονικά τεκμηριωμένου πρωτοκόλλου ορθής διαχείρισης εκτροφών. Το παραδοτέο Π3 συνιστά τη συγκεντρωτική και εφαρμοστική αποτύπωση όλων των ευρημάτων και συμπερασμάτων του έργου. Το πρωτόκολλο αυτό βασίζεται σε στοιχεία που συλλέχθηκαν από την καταγραφή της υγειονομικής εικόνας, την ανάλυση των περιβαλλοντικών και διατροφικών συνθηκών, καθώς και την αξιολόγηση των παθολογικών ευρημάτων στα ζώα. Το πρωτόκολλο διαρθρώνεται σε τρεις κύριους άξονες: περιβάλλον, διατροφή και παθολογία. Στον άξονα του περιβάλλοντος περιλαμβάνονται κατευθύνσεις για τη βελτιστοποίηση των στεγαστικών συνθηκών, της καθαριότητας, του εξαερισμού, της διαχείρισης αποβλήτων και της πυκνότητας εκτροφής, με στόχο τον περιορισμό παραγόντων κινδύνου και την ενίσχυση της ευζωίας των ζώων. Ο διατροφικός άξονας περιλαμβάνει προδιαγραφές για τη θρεπτική ισορροπία, την ασφάλεια και την ποιότητα των ζωοτροφών, με έμφαση στην αποφυγή ελλείψεων και μολύνσεων. Τέλος, στον άξονα της παθολογίας διατυπώνονται οδηγίες για την καθιέρωση προληπτικών πρακτικών (εμβολιασμών, αποπαρασιτισμών), την έγκαιρη διάγνωση νοσημάτων, τη διαχείριση κρουσμάτων και την καταγραφή των περιστατικών. Το πρωτόκολλο δεν αποτελεί θεωρητικό εργαλείο αλλά ένα προσαρμοσμένο, πρακτικό σχέδιο δράσης που μπορεί να εφαρμοστεί σε πραγματικές συνθήκες εκτροφής, με σκοπό

τη συστηματική βελτίωση της υγειονομικής κατάστασης, την ευζωία των παραγωγικών ζώων και τη διασφάλιση της ποιότητας των ζωοκομικών προϊόντων. Μέσα από την ενσωμάτωσή του στις πρακτικές των μονάδων, το πρωτόκολλο αναμένεται να λειτουργήσει ως βάση για τη μακροπρόθεσμη υγειονομική βιωσιμότητα και την αγροδιατροφική αναβάθμιση της περιοχής.

Συνολικός αντίκτυπος του έργου

Το πρόγραμμα Rodopi Farms επέφερε σημαντικά θετικά αποτελέσματα σε τρία επίπεδα, τα οποία παρουσιάστηκαν σε εθνικά και διεθνή συνέδρια:

1. Στην κτηνοτροφική πρακτική: παρείχε στους παραγωγούς άμεσα εφαρμόσιμα εργαλεία για βελτιστοποίηση της παραγωγής, με γνώμονα την ευζωία και τη μείωση των απωλειών σε ζωικό πληθυσμό, καθώς και των οικονομικών απωλειών από την ορθολογική διατροφή των ζώων.
2. Στην υγειονομική προστασία και ασφάλεια τροφίμων: μέσα από την ενίσχυση των προτύπων διαχείρισης υγείας, βιοασφάλειας μειώνονται οι κίνδυνοι για ασθένειες, μεταδοτικά νοσήματα, και ανάγκη στη χρήση φαρμακευτικών ουσιών - θεραπειών.
3. Στην περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα: με καλύτερες συνθήκες ευζωίας, στοχευμένη διατροφή ακριβείας και λιγότερες απώλειες, το κόστος μειώνεται, και ενισχύεται η βιώσιμη παραγωγή.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο χρηματοδοτείται από το ΜΕΤΡΟ 16 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 16.1 – 16.2 “ΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ”

Μέλη έργου

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

